వాక్యవృత్తి సారధి

వేదాంతగ్రంథమాల

పరబ్రహ్మణేనమః.

వాక్యప్రశ్నసారము.

ఇది

శ్రీ బృందావనపట్టణ నివాసులైన

చల్లా నాగలింగశాస్త్రులవారి పుత్త్రుడగు

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిచే

వ్రాయఁబడి

స్వకీయ

శ్రీ ఆర్యానందముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడి, ప్రకటింపఁబడియె.

మచిలీపట్టణము.

ద్వితీయ ముద్రణము

దీనివెల 0—3—0

రిజిస్టర్డు కాపీరైట్. 1921 సం॥

ఓమ్ పరబ్రహ్మణేనమః.

వాక్యప్రశ్నసారమ్.

జ్యోతిష్ప్రశ్నశాస్త్రమ్.

ఆగామిష్టదేవతా ప్రార్థనమ్.

శ్లో॥ వాదేవి శ్వేశ్వరం దేవం గణనాథం గజాననమ్ ।
ధ్యానేనయస్య ప్రత్యూహా విలయం యాంతిదూరతః ॥

తా॥ ధ్యానముచేయుట మాత్రముచేతనే సకల విఘ్నములను దొలగించువాఁడును, ప్రపంచమున కీశ్వరుఁడును, గణాధిపతియును, ప్రపంచమునకు సర్వమునకును నధిపతియును, ఏనుఁగుయొక్క ముఖముగలవాఁడును నగు విఘ్నేశ్వరునకు నమస్కారము జేసెదను.

శ్లో॥ ఆదిత్యప్రముఖాః ఖేటా స్తథా మేషాది రాశయః ।
లోకానాముపకర్తారః పాంతుమామిహసర్వదా ॥

తా॥ సూర్యుఁడు మొదలుగాఁగల గ్రహములును, మేషము మొదలగు రాసులును, లోకములకు మేలునుగలుగఁజేయునట్టి స్వభావముగలవగుటవలన నాకుసర్వకాలములయందు రక్షకులగుదురని తా॥

శ్లో॥ సప్తవింశతితారాఖ్యా మశ్వ్యాదీనాం పృథక్పృథక్ ।
పాదైశ్చతుర్భిర్గగనే శింశుమారం ప్రతిష్ఠితమ్ ॥

తా॥ నాలుగుపాదములుగల అశ్విన్యాది ౨౭ నక్షత్రములకును ఆకాశమందు భగవంతునిచేత నివాసయోగ్యమగు. శింశుమారమను పేరుగల చక్రమొకటి నిర్మాపఁబడెనని తా॥

శ్లో॥ ప్రాక్ప్రాగ్గతోడుచక్రం తదష్టోత్తరశతాంఘ్రికం ।
ప్రత్యఙ్ముఖంచలత్యేవ మేరోర్నిత్యం ప్రదక్షిణమ్ ॥

తా॥ ఉడుచక్రము ప్రాగ్భాగమునందు నూటయెనిమిది పాదములప్రమాణముగలదై నిర్మాపఁబడినది, అదిప్రత్యఙ్ముఖముగా మేరు

పుగ్రోణ మునకుఁ ప్రదక్షిణాగ్రమమునఁ దిరుగుచుండునని తా॥

శ్లో॥ జ్యోతిశ్శాస్త్రే వినిశ్చిత్య వశారికం ఫలమీరితమ్ । ఇష్టానిష్ట పరిజ్ఞానా దనిష్టస్య ప్రశాంతయే । ఇష్టసాధనసిద్ధ్యర్థ ముపాయో౽యం ప్రదర్శితః ॥

తా॥ జ్యోతిశ్శాస్త్రమును జక్కఁగ నాలోచించినయెడల శుభాశుభఫలములు జక్కఁగ దెలిసికొనవచ్చును, మనకుఁ దెలియఁబడక యే వచ్చునట్టి శుభాశుభములను దెలిసికొనుటకు భగవంతుఁడీశాస్త్రమును నిర్మించెనని తా॥

—:అథ పృచ్ఛకచింతాజ్ఞానమ్:—

శ్లో॥ ఆదౌచింతాపరిజ్ఞానం భృత్వాప్రశ్నం విచారయేత్ । వ్యోమదృష్టి భవేజ్జీవ మూలంభూమ్యావలోకనే ॥ సమావలోకనేధాతుశ్చింతాయాః లక్షణంస్మృతమ్ ॥

తా॥ ముందుగాపృచ్ఛకుడుప్రశ్నయడిగేకాలమునందు ఆకాశమును చూచుచు ప్రశ్నయడిగనేని జీవచింత, క్రిందచూచుచు నడిగితే మూలచింత, సమముగా జూచియడిగిన ధాతుచింతయని, తెలియవలెను.

అంగస్పర్శచింత.

శ్లో॥ శిరస్స్పర్శేజీవచింత పాదస్పర్శేతుమూలకం। నాభీస్పర్శేధాతుచింత విజ్ఞేయాస్సర్వదాబుధైః ॥ స్పర్శేవక్త్రలలాటానాం జీవచింతా శుభప్రదాః । హృగోదరకటిస్పర్శే ధాతుచింతాతు మధ్యమాః॥ గుహ్యోరు పృష్ఠభాగేచ అధమం మూలచింతనం॥ జానుజంఘపదేజీవ ధాతుమూలనిరూపణమ్॥

తా॥ పృచ్ఛకుడు హస్తముచే శిరస్సును స్పృశించి అడిగినచో జీవచింత, పాదములు స్పృశించితే మూలచింత, నోరును ముఖమును స్పర్శచేసిన జీవచింత, ఇవి శుభమునిచ్చును. వక్షము, కడుపు, కటి

ప్రదేశము స్పర్శచేసినధాతుచింత అనుకూలమగునుఅయితేకొంతమధ్య ప్రదం॥గుహ్యమును తొడలను వెనుకభాగమునుస్పృశించినమూలచింత కార్యభంగము, మోకాళ్లు, పిక్కలు, పాదములు స్పృశించిన వరుసగా జీవధాతు మూలచింతలు అని తెలియవలెను.

పృచ్ఛకదిక్చింత.

శ్లో॥ పూర్వాస్యాంధాతుచింతాస్యా జీవ దక్షిణత స్తథా। ఉత్తరస్యాంపశ్చిమాయాం మూలచింతావదే స్బుధః॥

తా॥ పృచ్ఛకుడు అడిగేదిక్కును అనుసరించి తూర్పుదిక్కునుంచి అడిగితే ధాతుచింత, దక్షిణపుదిక్కునుంచి అడిగితే జీవచింత, పశ్చిమోత్తర దిక్కులనుంచి అడిగితే మూలచింతలని చెప్పేది.

అక్షరప్రకారచింత.

శ్లో॥ ప్రశ్నాక్షరంగ్వగుణితం ఏకేనచసమన్వితః। వహ్నిభిస్తుహరే ద్భాగం శేషంచింతావినిర్దిశేత్ ॥ విషమాంకేజీవచింత సమేధాతుః ప్రకీర్తితాః। శూన్యేమూలంవిజానీ య్యాచింతాలక్షణమీరితం॥

తా॥ ప్రశ్నాక్షరములను రెండింటగుణించి వకటి కల్పి మూడింట భాగించగా మిగిలినశేషం ౧-మిగిలితే జీవచింత, ౨ మిగిలితే ధాతుచింత, మూడుమిగిలితే మూలచింత అని తెలియవలెను.

ధాతుజీవాదిభేదః.

శ్లో॥ ప్రశ్నాక్షరంమష్టగుణితం అష్టభిశ్చసమిశ్రితం । నవభిశ్చహరే ద్భాగం శేషంతాత్కాలికో గ్రహః ॥ గ్రహణోపరివదేత్సమ్యగ్ధాతుమూలాదిలక్షణం । ఆదిత్యేనైవసిద్ధిస్యా త్సోమేశీఘ్రప్రజాయతే ॥ భౌమేతుమరణంప్రోక్తం గురుశుక్రబుధాశ్శుభాః । శనైశ్చరేనాస్తిసిద్ధిరాహుకేత్వో స్తథైవచ॥

తా॥ ప్రశ్నాక్షరములను ఆఠింటగుణించిఎనిమిదికల్పి,తొమ్మిదింట భాగించగా శేషము ఆదిత్యాదిగ్రహములుగా క్రమముగా తెలిసి

శాక్య ప్రశ్న సారము.

గ్రహముల ననుసరించి ధాత్వాదిలక్షణములను గుర్తెరిగి సూర్యుడు అయితే కార్యము సిద్ధించదు, చంద్రుడు కార్యసిద్ధి, కుజుడు మృత్యువు, బుధ,గురు, శుక్రులు, శుభము. శని కార్యవిఘ్నము, రాహు కేతువులు కార్యభంగములు అని తెలిసేది.

కాలపరిమితిచింత.

శ్లో॥ ఆదిత్యేమాసమేకంతు సోమేత్వింశతిర్దినైః । భౌమేశతద్వయం ప్రోక్తం బుధేస్సప్తదినైఃఫలం॥ ఏకోనవింశతిర్జీవే భృగోర్వింశతి వాసరైః । శనైశ్చరేఏకవర్షం రాహుకేత్వోరపిస్మృతః॥

తా॥ కార్యనిర్ణయమునకు పరిమితి కాలము, సూర్యుడు ఒకమాసము, చంద్రుడు యిరువైదినములు, కుజుడు ఆరు నెలలు, యిరువై దినములు బుధుడు, ఏడు దినములు గురుడు, పందొమ్మిదిరోజులు శుక్రుడు, యిరువై దినములు శని, రాహు కేతువులు, ఒక సంవత్సరము అని తెలిసేది.

ధాతుచింతాజ్ఞానం.

శ్లో॥ చంద్రగురుకేశితదా జీవచింతావినిర్దిశేత్ । భౌమేబుధేతథా కేతౌ ధాతుచింతావదేద్బుధః॥ మందార్కరాహవో విజ్ఞేయామూల చింతామనీషిభిః॥

తా॥ అక్షరము మొత్తము పూర్వమువలెనే గణితముచేసి గ్రహములననుసరించి చింత తెలిసేది. చంద్రశుక్రగురువులు జీవచింత, కుజ బుధకేతువులు ధాతుచింత, శనిరవిరాహువులు మూలచింత, అని తెలియవలెను.

గ్రహవర్ణములు.

శ్లో॥ రక్తవర్ణోథ వేత్సూర్యః శశిగౌరః ప్రకీర్తితః । రక్తగౌరః కుజోజ్ఞేయః హరిశ్యామో బుధస్స్మృతః । గౌరవర్ణోగురుర్జ్ఞేయః శ్వేతవర్ణ భృగుస్స్మృతః॥ కృష్ణశ్శనైశ్చరోజ్ఞేయః వియద్వర్ణోవిధుంతుదః। కేతుః ధూమ్రవర్ణస్స్యాద్గ్రహవర్ణాస్స్మృతాబుధైః॥

తా॥ గ్రహాములయొక్క వర్ణములు రవి రక్తవర్ణము, చంద్రు
డు గౌరవర్ణము, కుజుడు రక్తగౌరవర్ణము, బుధుడు పచ్చని నల్లవ
ర్ణము, గురుడు గౌరవర్ణము, శుక్రుడు [illegible] వర్ణము, శని నల్లనివర్ణ
ము, రాహువు ఆకాశ [illegible]. కేతువు [illegible] వర్ణము [illegible] తా॥

గ్రహ [illegible] మును.

శ్లో॥ శుక్రకేతు [illegible] [illegible] । [illegible]
రత్నయుత [illegible] [illegible] [illegible]
హా రాహు [illegible] స్న [illegible] । [illegible] గ్రహ
ధాతు [illegible] ॥

తా॥ శుక్ర [illegible] [illegible] ము, గురు
రత్న హితబంగారము, [illegible] ము [illegible],
రాహువు [illegible] ము, కేతు [illegible].

పుష్ప [illegible].

శ్లో॥ [illegible] । [illegible]
[illegible] సూర్య ముల [illegible] । [illegible] సూర్య [illegible]
కేతో పుష్ప [illegible] ॥

తా॥ చంద్ర శుక్రుల పుష్పములు [illegible] , [illegible]
గల [illegible], గురు [illegible], [illegible] లు, కుజు
వృక్షముయొక్క [illegible], రాహు [illegible], [illegible] పుష్పములు.

[illegible].

శ్లో॥ [illegible] । [illegible]
ధసారీచ చంద్రరాహు [illegible] ।

తా॥ శుక్ర గురువులు [illegible], కుజరవులు చతుష్పాదచా
రి, బుధశనులు పక్షిచారి, చంద్రరాహులు సర్పాది [illegible],
అని తెలియునది.

నష్టస్థానము.

శ్లో॥ చంద్రే భౌమేచ వెత్ప్రాచ్యాం జీవే శుక్రేచ పశ్చిమే। ఉత్తరే సౌమ్యసూర్యాభ్యాం శనిరాహుశ్చ దక్షిణే॥

తా॥ నష్టవస్తువును గుర్తెరుగు స్థానము చంద్రకుజులు అయితే తూర్పుదిక్కు, గురుశుక్రులు పశ్చిమదిక్కు, బుధరవులు వుత్తరదిక్కు, శని రాహులు దక్షిణదిక్కు, అని యెరుగునది.

వర్గో పరిచింతాజ్ఞానం.

శ్లో॥ అవర్గే ఆత్మసంచింతా పరచింతా కవర్గతే। తథాచవర్గే స్యాత్మానః టవర్గే పరమాతు శేత్ ॥ తవర్గే స్యాత్మనోసత్యం పవర్గే పరజాస్మృతా। వద్యదే వయవర్గస్యాత్ శవర్గే స్యాత్మనః పునః॥

తా॥ అ-చ-త-శ-వర్గములు యీవర్గాక్షరము మొదటి అయితే ఆత్మసంబంధప్రశ్న. క-ట-ప-య- వర్గములు ఇతరులయొక్క ప్రశ్న అని తెలిసేది.

వర్గోపరి జీవచింత.

శ్లో॥ అవర్గే ద్విపదాజ్ఞేయ కవర్గే చచతుష్పదా। చవర్గే పాదబహులా అపదాతు టవర్గ ॥ తథాతవర్గే విజ్ఞేయా పవర్గే పాదసంకులా। చతుష్పదాయవర్గే తు శవర్గే ద్విపదాస్మృతా ॥

తా॥ అ-శ-వర్గములు ద్విపాదచింత, క-య-వర్గముచతుష్పాదచింత, చ-ప-వర్గము బహుపాదచింత, ట-త-వర్గము పాదశూన్య జీవచింత.

శ్లో॥ దేవా అవర్గే విజ్ఞేయా కవర్గే మనుజాస్తథా। చవర్గే దక్షిణో జ్ఞేయా టవర్గే తత్వదేవహి॥ నరాస్తవర్గే విజ్ఞేయా పవర్గే అసురాస్తథా। యవర్గే మనుజాశ్చైవ తథైవచవర్గకే ॥ అవర్గే బ్రాహ్మణాప్రోక్తా కవర్గే క్షత్రియాస్మృతః। విశ్యాశ్చవర్గే విజ్ఞేయా టవర్గే శూద్రజాతయః॥ అంత్యాస్తవర్గే విజ్ఞేయా పవర్గే తద్వదేవహి। శూద్రాప్యుష్మవిజ్ఞేయం శవర్గే విశపతహి॥ స్త్రీణాంచింతా అవర్గే స్యాత్తు కవర్గే పురుషామతః। నపుంసకస్తుతే

ర్గస్యాతుటవర్గైతద్వదేవహి॥ వర్గోపురుషోజ్ఞేయ స్త్రీవర్గైస్మృతాబుధైః।
యవర్గెపుంసకంజ్ఞేయం శవర్గైతద్వదేవహి॥

తా॥ అవర్గముదేవచింత క-త-య-శ-వర్గములు మనుష్యచింత, చ - ట - వర్గము పక్షిచింత, ప-వర్గము రాక్షసచింత, అ-వర్గము బ్రాహ్మణులు క-వర్గము క్షత్రియులు, శ-వర్గము వైశ్యులు,ట-యవర్గములు శూద్రులు, త-ప-వర్గములు చండాలాదులు, ఇట్లుచోరాదులను దెలిసేది, అ-ప-స్త్రీలు, క-త-య-శవర్గములు, పురుషులు,చ-ట-వర్గము, నపుంసకులు- అనియెరుగునది.

వర్ష ప్రశ్నఫలం.

శ్లో॥ తిథివారర్క్షయోగానాం యుతిసంవత్సరాన్వితా। ప్రశ్ననామాక్షరైర్యుక్తా త్రిభాగశ్శేవకీఫలం ॥ ఏకేనక్లేశస్సమతా ద్వాభ్యాంచత్రితయేస్సుఖం॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రయోగమును సంవత్సరమును ప్రశ్నాక్షరములనుకూడి, మూడింటను భాగించిన శేషంవకటికష్టము రెండుసమము, మూడుసుఖము, అని సంవత్సరఫలమును చెప్పేది.

రాజకృపాచింతాజ్ఞానం.

శ్లో॥ ప్రభువర్ణాంగుణైస్త్ర్యాతు ఘటభిర్యుక్తవహ్నిహృత్ । ఏకేనస్వల్పమానస్స్యాతు ద్వాభ్యాంమానాధికంవదేతు। త్రిశేషేస్తైనమానంస్యాతు ఇత్యేవత్ప్రశ్నలక్షణం॥

తా॥ ప్రభుప్రయుక్తనామాక్షరములనుమూడింటనుగుణించిగతఘడియలు కల్పిమూటంచేభాగించిన శేషం వకటిమిగిలితే స్వల్పాభిమానము, రెండు మిగిలితే కృపాధికము, మూడుమిగిలితే కృపాశూన్యములని తెలిసేది.

అశ్వగజాదిప్రశ్న.

శ్లో॥ ప్రశ్నాదిత్రిగుణఃకార్యః వస్తువర్ణైక్యరూపయుక్। ఏహ్యాశ్వమజాజ్ఞేయం సమేపాత్రస్యథాసమే॥

తా॥ ప్రశ్నాక్షరములను మూడింట గుణించివస్తువుయొక్క నామాక్షరములు కల్పి వకటికూడి రెండింట భాగించగా శేషము వకటిమిగిలితే ప్రాప్తికలుగును, రెండుమిగిలితే ప్రాప్తికలదని, అశ్వగజాదిలాభప్రశ్నలకు చెప్పేది.

రోగనివృత్తిప్రశ్న.

శ్లో॥ తిథివారాదిసమ్యోగో ద్వాభ్యాంగుణిత వేదయుక్ । వర్ణాసగుణితంద్వాభ్యాం సంయుక్తాసాగరస్తథా॥ వహ్నిభిర్భాజితే శేషంఫలం తస్యప్రకీర్తితం । ఏకేనధనాభావ శ్చిరరోగిద్విశేషకే॥ శూన్యేననిధనంజ్ఞేయం రోగతస్సర్వదాబుధైః॥

తా॥ తిథగడియలుకల్పి రెంటగుణించి నాలుగుకల్పి ప్రశ్నాక్షరములను రెంటగుణించి నాలుగుకల్పి రాశిజేసి మూట భాగించిన శేషం వకటిమిగిలితే మృత్యువలేదు రెండుమిగిలిన బహుకాలమునకుజాడ్యముండును శూన్యమైతే మృత్యువు కలుగును.

ద్రవ్యప్రాప్తిప్రశ్న.

శ్లో॥ సుతికారామగుణితా తద్వర్ణైర్మిశ్రితాశనైః । వేదైర్హృతశేషంచే ద్ద్వమేవప్రాప్తినాన్యథా॥

తా॥ ప్రశ్నకాలగడియలు మూటగుణించి ప్రశ్నాక్షరములను కల్పి అయినదాన్ని నాలుగింట భాగించగా వకటి మూడు మిగిలినద్రవ్యములభించును రెండునాలుగుమిగిలినద్రవ్యములభించదని తెలియవలెను.

రాజమూలాంతద్రవ్యలాభప్రశ్న.

శ్లో॥ ప్రభోర్నామగుణైస్త్రిన్యాతు స్వవర్ణైమిశ్రితంహరేతు। రామైర్భుక్తంవిజానీయ్యాతు ఏకశేషేద్వికేనహి । త్రిశేషేచిరకాలేన ద్రవ్యప్రాప్తిర్భవిష్యతి॥

తా॥ ప్రభువుయొక్క నామాక్షరములను మూడింటగుణించితనయొక్క నామాక్షరములుకల్పిమూడింటభాగించగా శేషంవకటిఅయినద్రవ్యలాభము, రెండయినలేదు, మూడైనబహుకాలమునకుప్రైనద్రవ్యా

లాభముకద్దు. బంధుప్రాప్తిచింత.

శ్లో॥ ఘటిభిస్తిథిసంయుక్తా త్రిభిర్భాగంసమాహరేత్ । ఏకశేషే భవేత్సిద్ధిః ద్విశేషేబహుయత్నతః ॥ త్రిశేషే నైవసిద్ధిస్స్యా ఏకత్రప్రశ్న స్యలక్షణం॥

తా॥ ప్రశ్నఘడియలును తిథియునుకల్పిమూడింటభాగించగా శేషము వకటి అయిన బంధు దర్శనముకలుగును. రెండుమిగిలిన లఘుప్రయత్నముచే కలుగును మూడుండిన బంధుప్రాప్తిలేదని యెరుంగునది.

సంతానచింత.

శ్లో॥ చతుర్గుణాత్తిథస్సైన కా మిశ్రితావారయోగకై । ద్వాభ్యాం భాగేనయల్లబ్ధం త్రిఘ్నంవేదహృదంచయత్ ॥ ఏకశేషవిలంబేవద్విశే షేనైవసంభవేత్ । అచిరేణైవకాలేన త్రిచతుశ్శేష కేవదేతు॥

తా॥ ప్రశ్నతిధినినాలిగింటగుణించి వకటికల్పివారమునుకల్పి రెంట భాగించగా వచ్చిన లబ్ధమును మూడింటగుణించి నాల్గింటభాగించగా శేషంవకటిమిగిలితె బహుకాలమునకుపైన సంతానముకలుగును, రెండుమిగిలిన సంతానములేదు మూడునాలుగుమిగిలిన శీఘ్రముగ సంతానము కలుగును. అస్యాంగర్భోస్తివానాస్తి వేతిప్రశ్న.

శ్లో॥ వర్ణాంమాత్రసంఘాతః త్రిఘ్నస్సప్తావశేషతః । విషమేగర్భ సంభూతిః సమేనాస్తీతిసంపదేతు॥

తా॥ వర్ణాంకమును మాత్రాంకముచేగుణించిపునఃమూడింటగుణించి, యేడింటభాగించగా శేషం విషమాంకమయినగర్భధారణముకద్దు, సమమైనలేదు అనియెరుంగునది. అన్యప్రకారః.

శ్లో॥ వారస్త్రిగుణితంకార్యం తిథిభిశ్చసుసంయుతం । ద్వాభ్యాం భక్తంచతచ్ఛేషం సమేనాస్త్యసమేఫలం॥

తా॥ వారమును మూడింటగుణించి తిథికల్పి రెండింట భాగించగా వకటి గర్భమునిశ్చయము రెండులేదు అని తెలిశేది.

శ్లో॥ ప్రశ్నవర్ణాంకమాత్రాంక తిధివారర్క్ష సంయుతం । సప్తభక్తావ శేషేణ సమే స్త్రీవిషమేపుమాన్॥

తా॥ వర్ణాంకమును మాత్రాంకమును తిధివారనక్షత్రములనుకల్పి యేడింట భాగించిన శేషం బేశిఅయినచో పురుషుడును సమమైన స్త్రీ యనితా॥

పుత్రకన్యాప్రశ్న.

శ్లో॥ తిధివారర్క్ష యోగానాం పత్నీనామాక్షరైర్యుతః । త్రితిపేన తఛ్ఛాపి వహ్నివాృచ్ఛేషజంఫలం॥

తా॥ తిధివారనక్షత్రములను స్త్రీయొక్క నామాక్షరములుకల్పివక టిచేర్చి మూడింటభాగించగా శేషంఫలం.

శ్లో॥ ఏకాంకేనభవేత్పుత్రః ద్వాభ్యాంకన్యాంవినిర్దిశేతు । త్రిశేషేగర్భసంపాతః జ్ఞాతవ్యంసర్వదాబుధైః॥

తా॥ వకటిమిగిలిన పుత్రసంతానము, రెండు స్త్రీసంతానము, మూడు గర్భవిచ్ఛిత్తు అని తెలిశేది.

దుర్గప్రాప్తిప్రశ్న.

శ్లో॥ రామైర్గుణితవారస్తునక్షత్రైర్యోజితంత్రిహృతు । దుర్గప్రాప్తిర్యేకశేషే ద్వికసంధిత్రికేనహి॥

తా॥ వారమును మూడింటగుణించి నక్షత్రమును కల్పి మూడింట భాగించగా వకటిదుర్గలాభముకలుగును రెండుసంధికలుగును మూడు లాభము లేదు.

పరచక్రగమనచింత.

శ్లో॥ ఘటికాపంచభిర్గుణ్యా దినక్షత్రంవిశ్వసంయుతం । ద్వాభ్యాం భాగేతుయచ్ఛేషం ఫలంతస్యవదామ్యహం। ఏకేనాగమనంవింద్యాత్ ద్వాభ్యాంనైవాగమోభవేత్॥

తా॥ ప్రశ్నగడియులను అయిదింటగుణించి తిధినక్షత్రములను కల్పి పదమూడుకల్పి రెండింటభాగించగా శేషంవకటైన పరదేశము పోయిన వాడువచ్చును, రెండురాడుఅని తెలిశేది.

శ్లో॥ దేశానామాక్షరైర్యోగో ఏకహీనోత్రిభిర్భవేత్ । ఏకశేషే తు యుద్ధేన ఆగమిష్యతి నిశ్చయః ॥ పలాయనం స్వాత్తస్య దేశము ద్ద్విశేషకే । త్రిశేషకేభవేద్దుఃఖం యుద్ధనైనర్తుయోముహాన్॥

తా॥ ప్రశ్నాక్షరములలో దేశనామాక్షరములుకల్పి ఒకటితీసివేసి మూడింటభాగించగా శేషంవకటి శత్రువుడు యుద్ధానికివచ్చును రెండు దేశమును విడిచిపోవును మూడు దుఃఖముచేత యుద్ధమందు క్షయ ముపొందును అని తెలియవలెను. యుద్ధేజయాజయప్రశ్న.

శ్లో॥ ఉభయో స్త్రిగుణంనామాతాత్కాలి తిథివారక్షయుక్। వహ్ని భిర్భాజితేశేషం దధికంజయకృద్భవేత్ ॥

తా॥ ఉభయులనామాక్షరములను మూడింటగుణించి తిథిగడి యలుకల్పి మూడింట భాగించగా శేషం యవరిది అధికముగనుండు నోవారు జయించును అనియెరుగునది. గంతవ్యచింత.

శ్లో॥ తిథివారరక్షయోగానాం యోగోనామ యుతస్తథా ద్విగు ణోవహ్నిభిర్యుక్తో శేషేణఫలమాదిశేత్ ॥ ఏకేనయామంభవతి ద్వా భ్యాంచస్థిరతాంభవేత్ । శూన్యేనచిరకాలేన ఇతిగంతవ్యలక్షణం॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రయోగములు కలిపి మూడుచేర్చి రెండింటగు ణించి మూడింటభాగించగా శేషంవకటి శీఘ్రముగా ప్రయాణముకలు గును రెండుఆలస్యము శూన్యమైయినప్రయాణములేదు.

దూతశ్చవితోవానవా.

శ్లో॥ తిథి స్త్రిగుణితాకార్య పంచయుగ్వారమిశ్రితా । సప్తభిర్గుణి తోద్వాభ్యాం భక్తశ్శేషఫలంవదేత్ ॥ ఏకేనచవితోదూతః శూన్య శేషోద్వినిశ్చయః॥

తా॥ తిథినిమూడింటగుణించి అయిదుకూడి వారముకల్పి పునఃయే డింటగుణించిరెండింటభాగించగాశేషంవకటిఅయినచోరావలసినమనిషి రాకశూన్యమైనవచ్చును.

దూరంకమున్నాన్వర్తతే.

శ్లో॥ ప్రశ్నవర్ణాంకమాత్రాంక యోగోద్వాభ్యాం హతో గుణయుక్। వసుభిశ్చహరేర్భాగం శేషాంకేఫలమాదిశేతు ॥ ఏకేనసంస్థితస్తత్రద్వితీయేమార్గమాశ్రిత.॥ తృతీయేచోర్యమార్గేషు చతుర్థేగ్రామసన్నిధౌ। పంచమేపునరావృత్తి షష్ఠేన్యాయసమాచరేతు ॥ సప్తమేచగృహేక్షేయంఅష్టమే చోరసంకులా ॥

తా॥ ప్రశ్నవర్ణాంకమాత్రాంకములనుకల్పి రెండింటగుణించిమూడుకల్పి యెనిమిదింట భాగించగ శేష మొకటిఅయిన స్థావరములోనున్నాడు రెండు మార్గములోనున్నాడు మూడు దొంగతోవస్తున్నాడు. నాలుగు గ్రామసమీపానికి వచ్చినాడు, అయిదు ప్రయాణముపైనిల్చి మళ్ళివస్తాడు, ఆరు న్యాయములోనున్నాడు, యేడు యింటిలోనున్నాడు, యెనిమిది దొంగలచే చిక్కుపడ్డాడు, అని తెలియవలెను. నిగళాంతనిర్గమనప్రశ్న.

శ్లో॥ ప్రభుస్వనామయోరైక్యం ద్విఘ్నంచతుర్భిర్యుతం । త్రిభిర్భక్తశేషాంకే ఫలంబ్రూయాచ్ఛుభాశుభం । ఏకేనచిరకాలేనద్వితీయేబహుకాలత:। శూన్యేశేషేగృహస్థ:ఖిన్నోద్రవ్యేనముంచతే॥

తా॥ ప్రభువునామాక్షరములు స్వనామాక్షరములుకల్పి రెండింటగుణించి నాలుగు కల్పి మూడింటభాగించగా శేషంఒకటిశీఘ్రముగావెళ్లి ప్రభువును చూచెను రెండుబహుకాలమునకుపైన చూచును శూన్యమయితే దుఃఖ చేధనముచే మునిగిపోయినాడు ప్రభువునుచూడుడు.

ఉపద్రవచింత.

శ్లో॥ నక్షత్రంత్రిగుణంకార్యం తిథియుక్త్రిహృతంఫలం। స్వల్పస్సమోధికోజ్ఞేయ, ఏకద్విత్రిభిశేషకే.॥

తా॥ నక్షత్రమును మూడింటగుణించి తిథికల్పి మూడింటభాగించగా శేషమొకటిమిగిలిన స్వల్పోపద్రవము రెండు లేదు మూడుఅధికముగా నుపద్రవముకలుగునట.

నష్టప్రాప్తిచింత.

శ్లో॥ ప్రశ్నాక్షరైస్త్రిసంగుణ్య తత్కాలఘటికాన్వితా। ద్వాభ్యాం భక్త్వైకశేషే ప్రాప్తిర్వాచ్యా పరే నహి॥

తా॥ ప్రశ్నాక్షరములచేత త్రిగుణితము చేసి ఘటికలను కలిపి, రెంటిచే భాగించగా శేషము ఒకటి అయినచో నష్టద్రవ్యము దొరుకును, రెండు గాన రాదని తా॥

చోరప్రశ్న.

శ్లో॥ వస్త్వక్షరగుణైర్యోగః త్రియుక్తైః పంచభిర్హృతే। ఏకేన స్వగృహాంతస్థం ద్వితీయే బహిరేవ చ। తృతీయే దేవతాగారే చతుర్థే స్థానసన్నిధౌ॥ పంచమే బంధునా దేవ హృత్వా తేన ప్రబుధ్యతా॥

తా॥ నష్టవస్తువు యొక్క అక్షరములు ప్రశ్నాక్షరములు కలిపి మూడు చేర్చి అయిదింట భాగించగా శేషము ఒకటి స్వగృహమందున్నది, రెండు అయిన వెలుపల నున్నది, మూడైన దేవగృహమందున్నది, నాలుగు స్థానసన్నిధియందున్నది, అయిదు వినోదమునకుగాను వస్తువును తీసినారని తా॥

చోరస్థదిశాజ్ఞానం.

శ్లో॥ పూర్వాపరే చ పూర్వస్థః దక్షిణోత్తరయోరుత్తరం। అగ్నివాయుకోణమధ్యే మధ్యస్థాం ద్వివర్జితేత్॥ ఈశానైఋతిమధ్యే మధ్యస్థాంచ వినిర్దిశేత్। రుద్రరాక్షసయోర్మధ్యే రుద్రస్థాంచ విచారయేత్॥ పూర్వదక్షిణయోర్మధ్యే మధ్యస్థాంచ విశేషతః। తోయోత్తరాచ యోర్దృష్టే స్థితో ముత్తరాంగం వదేత్॥ పూర్వోత్తరయోశ్చ వదేత తత్పూర్వస్థవిచారణాత్॥

తా॥ పృచ్ఛకుడు ప్రశ్న చేయుకాలమున పూర్వపరదిగ్వీక్షణము కలిగితే చోరుడు పూర్వదిక్కునందున్నాడు, దక్షిణోత్తరదిక్కులు చూచితే ఉత్తరదిక్కునందుండును, వాయు ఆగ్నేయములను చూచినచో ఆదిక్కులయొక్క మధ్యమునను ఆదిక్కుల మధ్యనయున మనుసును, నైరుతీశాన్యములను చూచిన ఈశాన్యదిక్కునందును, పూర్వప

...ణదిక్కులను చూచినచో ఉభయదిక్కులమధ్యయందుండును। పశ్చిమోత్తరములను చూచినచో తత్పూర్వదిక్కులయందుండునని తా॥

వార్తాప్రశ్న.

శ్లో॥ వారర్క్షయోగయోగంచ తిథిఘ్నా వేదయుక్ త్రిహృత్। సత్యేకేనతథామిథ్యా ద్వాభ్యాం శేషత్రయోతథా ॥ తదా దాసత్యతాయాంతి పశ్చాంమిథ్యావదేత్ధ్రువమ్॥

తా॥ వారనక్షత్రయోగములను కలిపి తిథచేగుణించి నాలుగుకలిపి మూడింటభాగించగా శేషంఒకటివచ్చిన వార్తనిశ్చయము, రెండుఅబద్ధము, మూడుమొదలునిశ్చయం, నాలుగబద్ధమని తా॥

చింతామిత్రస్యప్రశ్న.

శ్లో॥ తిథివారర్క్షయోగాస్తు ప్రభునామ్నాహతస్త్రిభిః। యుక్తస్యద్వాభితోద్వాభ్యాం ఏకమైత్రీద్వికేనహి॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రయోగములను ప్రభునామాక్షరములచేగుణించిమూడుకలిపి రెండింటభాగించగా శేషంఒకటిమిత్రత్వముకద్దు, రెండుమిత్రత్వము లేదని తా॥

యత్నజ్ఞానచింత.

శ్లో॥ తిథియోగోహతఃకార్యః సంక్రాంతిదినయుక్గృహాత్। హతద్వాభ్యాంశేషలబ్ధా గణనీయాత్రిభిహృత। ఏకశేషనపత్నంచద్విశేషేశీఘ్రమేవచ॥ త్రిశేషేచిరకాలేన జ్ఞాతవ్యాసర్వదాబుధైః॥

తా॥ తిథినియోగముచేగుణించి సూర్యుడున్నరాసిదినములుకలుపుకొని రెండింటగుణించి మూడింటభాగించగా శేషంఒకటికార్యభంగం, రెండుశీఘ్రముంగా కార్యానుకూలమగును, మూడుఆలస్యమని తా॥

మృత్యుజీవప్రశ్న.

శ్లో॥ రామబాణరసాసిద్ధి నందారుద్రాశ్చజీవనం। రూపపక్షియుగాద్రిచదశసూర్యైశ్చజీవనం ॥ ఉదయాద్ఘటికాత్రిఘ్నా తిథివారేణసంయుతా। సూర్యైశ్చవిభజేద్ధీమాన్ విజ్ఞేయంమృత్యుజీవనం॥

తా॥ ఉదయాదిగడియలను మూడింటగుణించి తిథివారములనుకలిపి పన్నెండింట భాగించగా శేషం 3-౫-6-౮-౯-౧౧ జీవించుతారు, ౧-౨-౪-౭-౧౦-౦ మృత్యునచేయుచు, అనిరోగికిచెప్పేది.

వృష్టిప్రశ్న.

శ్లో॥ తాత్కాలఘటికాద్విఘ్న త్రిహృతైః కేనసత్వరం । ద్వాభ్యాం కించిద్విల బస్యాగ్రామదూరేతివృష్టికృత్॥

తా॥ ప్రశ్నఘడియలను రెండింటగుణించిమూడింటభాగించిన శేషం ఒకటిశీఘ్రముగా వర్షముకురుసును, రెండైనచో కొంచమాలస్యము, మూడుదూరపుగ్రామమున కురుసును. [అముకస్యమిాలనప్రశ్న.]

శ్లో॥ ఘటికాత్రిగుణాసైకా స్వస్త్రభిస్స యుతాపునః । చతుర్భిర్భాజితాతన్నా శేషాంకఫలమాదిశేత్॥

తా॥ ప్రశ్నగడియలను మూడింటగుణించి తొమ్మిదికలిపి నాలిగింటభాగించగా శేషము. [ఫల౧.]

శ్లో॥ ఏకశేషే చమిాలనం ద్విశేషేగమనాంతరే । త్రిశేషేదర్శనాభావః సముద్రేస్తుసకృద్భవేత్॥

తా॥ ఒకటిప్రయత్నించినమనిషి అగుపడుతాడు, రెండుమార్గమధ్యమందు అగుపడుతాడు, మూడుఅగుపడడు, నాలుగుజలప్రాంత్యమందు సకృత్తుగా నగుపడును. మిత్రదర్శనప్రశ్న.

శ్లో॥ తిథివారర్క్ష యోగానాం యోగోద్వాభ్యాం హతస్త్రిభిః। యుక్తోద్వాదశభిర్భాజ్యం శేషేణప్రశ్నమాదిశేత్ । హాస్యయుక్తాస్థితో భూమ్యాం స్వస్థానయుతోజనైః ॥ తాంబూలాద్యుపచారైశ్చ ఏకశేషేణతద్భవేత్ । వ్యాయామేనయుతశ్చాపి స్వల్పమానచమిశ్రితా॥ ఉద్యోగవార్తశ్రవణం ద్విశేషేదర్శనాభవేత్ । పశ్చాత్కార్యప్రసంగేన గమనంచత్రిశేషకే॥ వేదశేషతుగతస్య జలేనకరశుద్ధిదా। పంచశేషేతుసుప్తస్య బుద్ధిశ్శోభోజవభవే॥ రసశేషమార్గమధ్యే దర్శనం

మృశ్చితం భవేత్ । స్త్రీభోగం వ్యవహారశ్చ సప్తశేషే వినిర్దిశేత్ ॥ అష్ట
శేషేతి దాదృష్టే చిత్తోద్వేగస్తథా భవేత్ । నందశేషే యదాదృష్టే ధర్మ
కార్యేషు తత్పరం దశమే రాజసన్మానం రుద్రే భోజనమేవ చ । ద్వాదశే
దుఃఖితోజ్ఞేయా స్త్రీభోగం కస్తుమిచ్ఛసి॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రయోగములను కలిపి రెండింటగుణించి మూడు కలిపి పన్నెండింట భాగించగా శేషం వకటిమిగిలి పరిహాసముచేత స్వజనముతో స్వస్థతగాయుండి తాంబూలాదులు చేయుచూ యత్నించిన మనిషి అగుపడును, రెండు వ్యాపకముచే స్వల్పజనముతో కూడుకుని ఉద్యోగవార్తను వినియుండు కాలమున దర్శనమగును, మూడు అనంత కార్యప్రస్తావముచే మార్గమునందు కనుపడును, నాలుగు రహస్యముగ హస్తప్రక్షాళనము చేయుచుండును, అయిదు నిద్రయందుండగా లేక భోజనకాలమునందుండగాను, ఆరు మార్గమధ్యమందును, ఏడు స్త్రీభోగం లేక వ్యవహారమందుండగాను, ఎనిమిది ఉద్యోగచింతతోనుండగాను, తొమ్మిది ధర్మకార్యములందుండగాను, పది రాజసన్మానముతోనుండగాను, పదకొండు భోజనమునందుండగాను, పన్నెండు దుఃఖముచే కూడుకునియుండగాను, లేక స్త్రీభోగాపేక్షకలిగి యుండగాను, యత్నించినవాని దర్శనము కలుగును. కార్యపరిమితిచింత.

శ్లో॥ తిథివారర్క్ష యోగస్తు త్రిఘ్నం షడ్భిర్యుతస్తథా । అర్కస్తు విభజేద్భాగం శేషాంకేష మాదిశేత్ ॥ ఏకేన పక్షద్వితీయేన మాసంబు తు త్రిభిస్స్యాదయనంచతుర్భిః॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రయోగములను మూడింటగుణించి ఆరు కలిపి పన్నెండింటభాగించగా శేషం వకటిమిగిలితె పదిహేను రోజులు కార్యవ్యవధానము, రెండు మాసము, మూడు-రెండుమాసములు, నాలుగు-నాలుగుమాసములు, అయిదు-ఎనిమిదిమాసములు, ఆరు-వక సంవత్సరము, ఇట్లు యేకోత్తర వృద్ధిగా తెలిసేది.

అకారాదివర్ణ ధ్రువకము.

సూ॥ అర్క-౧౨-ప్రకృతి-౨౧-ఈశానా-౧౧- ధృతిః-౧౮- పంచాదశా-౧౫- స్తథాజాతి-౨౨- రష్టాదశ-౧౮- రదా-౩౨- తత్త్వా-౨౫- ఏకోనవింశతిః-౧౯- తత్త్వా-౨౫- విశ్వా-౧౩ భవా-౧౧- ఏకవింశతిః-౨౧-మూర్ఛ్నా-౩౦-దిక్-౧౦-తిథి-౧౫-మూర్ఛనా-౨౧-గ్రామనేత్రే-౨౩-షడ్వింశతిః,26- దశస్మృతిః-౧౦- షడ్వింశ,26- దశ-౧౦- విశ్వాష్టి-౧౩-అశ్వేష్టు-౨౨-పంచగుణ-౩౫- స్తథాపంచాబ్ధి-రసా-మను-౧౪-ధృత్యా-౧౮- స్త్రీ-౨౭-రామేందు-౧౩-శరవహ్నయః-౩౫-వస్వష్టి-౮- ధృతి-౧౮ షడ్వింశ26 తారక-౨౭ షడ్భుజా26 స్తథాకాలా 16 షట్కారా 26 విశ్వా-౧౩ త్రింశ్చంద్రశ్చతే ౧౩ బాణగుణ-౩౫ సర్వ్వే 26 శరరామాశ్చ-౩౫-రద్వా-౩౨ బాణగుణ-౩౫ యునాః-౨౨-99. అథవర్ణాంశములు.

తా॥ అ౧౨-ఆ౨౧-ఇ౧౧ ఈ౧౮-ఉ౧౫-ఊ౨౨,ఋ ౧౮, ౠ౩౨ ఌ౨౫ ౡ19 ఏ౨౫ ఐ౧౩ ఓ౧౧ ఔ౨౧ అం౩౦ అః౧౦ క౧౫ ఖ౨౫ గ౨౩ ఘ 26 ఙ౧౦ చ26 ఛ౧౦ ఝ౧౩ ట౨౨ ఠ౩౫ డ౧౫ ఢ౧౮ త౧౮ థ౨౭ ద౧౩,ధ౩౫ ప౮ ఫ౧౮ బ26, భ ౨౭, మ26, య16 ర26 ల౧౩ వ౧౩ శ౩౫ ష26 స౩౫ హ౩౨ళ౩౫ క్ష౧౨.

లాభలాభప్రశ్న.

శ్లో॥. లాభేలాభద్విచత్వారి తుయ్యోర్భాగంత్రిభిస్త్రిభిః । ఏకశేషేతులాభస్య ద్విశేషే స్వల్పలాభకృత్ । శూన్యశేషేతుహానిస్యా ల్లాభాలాభస్యలక్షణం॥

తా॥ నలభై రెంటిని వర్ణాంకమును కలిపి మూడింటభాగించగా శేషంవకటిలాభమున్ను రెండు స్వల్పలాభము శూన్యమయితేలాభము లేదని తా॥

మరణజీవనప్రశ్న.

శ్లో॥ జీవనేమరణేప్రశ్నే పదత్రాం‌గాంశః ప్రకీర్తితాః॥ అధభాగంత్రిభిగాం భక్త్వాం శేషాంకేనఫలంస్య [illegible] వాపత్యం యత్నసాధ్యంద్వి

శేషకే । శూన్యేతు మరణం ప్రోక్తం జ్ఞాతవ్యస్సర్వదాంబుధైః॥

తా॥ వర్ణాంకమును క్షేపకమును నలుభైనికలిపి మూడింటభాగిం చిన శేషంవకటిజీవించును రెండు అనేకప్రయత్నములుజేయగా జీవిం చును, శూన్యమాయనమరణము, [సుఖదుఃఖప్రశ్న.]

శ్లో॥ సుఖదుఃఖక్షేపస్తు అష్టరామమితిస్మృతం । అత్రభాగంలో చనాభ్యాం ఏకశేషే సుఖంభవేత్ ॥ శూన్యేదుఃఖంవిజానీయ్యాత్ సుఖ దుఃఖస్యలక్షణం॥

తా॥ వర్ణాంకమును క్షేపకమును ముప్పైఅయిదు కలిపి రెండింట భాగించగా వకటైనసుఖము శూన్యమైతే దుఃఖము.

గమనాగమనప్రశ్న.

శ్లో॥ గమనాగమేచరామశ్చ క్షేపకఃప్రకీర్తితాః । త్రిభిర్భాగంస మాహృత్య ఏకశేషేగమస్మృతః ద్వాభ్యాంస్థితివినిర్దిష్టా శూన్యేహా నిస్మృతాబుధైః॥

తా॥ ప్రశ్నవర్ణాంకమును క్షేపకమును ముప్పదైగునుకలిపి మూ డింటభాగించగా శేషంవకటి గమనంకలుగును, రెండుగమనంలేదు, మూడుహానికలుగును. [జయాజయప్రశ్న.]

శ్లో॥ జయాజయేక్షేపకస్తు చతుస్త్రింశఃప్రకీర్తితా.। రామైర్భాగం సమాహృత్య జయాద్యాదేః శేషకే ద్విశేషేమధ్యమాజ్ఞేయా జయా శూన్యత్రిశేషకే॥

తా॥ ప్రశ్నవర్ణాంకమును క్షేపకమును ముప్పదినాలుగును కలిపి మూడింటభాగించినశేషం వకటిజయము, రెండుమధ్యమము, శూన్య మయితే అపజయము, ఇదేమాతాత్రిమాత్రప్రశ్నయందును జెప్పదగును.

గర్భాగర్భప్రశ్న.

శ్లో॥ గర్భప్రశ్నే క్షేపకస్తు షట్త్రింశత్కథితోద్విజైః । పూర్వైస్త్వ ర్భాగంసమాహృత్య గర్భోవాచ్యైకశేషకే ॥ సందేహాస్తుద్విశేషస్యా

తే శూన్యేనాస్తినిశ్చయః॥

తా॥ ప్రశ్నాక్షరవర్ణాంకములు క్షేపకములు ముక్కోయాబును కలిపి మూడింటి భాగహరించగా శేషంబకటిగల్గెను నిశ్చయము, రెండు సందేహము, శూన్యమైతే శూన్యమని తెలియవలెను.

కార్యావధిప్రమాణం.

శ్లో॥ అథానుభూతావధి క్రియావిశేషయాం స్వాయతే కార్య కాలోత్రి యస్యవిజ్ఞానమాత్రతః॥ అద్రిసంచరసస్స్యా నాగపంచదిశిశి వార,౫,౬,౭,౮,౯,౧౦,౧౧ అవర్గాష్టష్ట కెవిఖ్యాగిణాయే స్పృతస్సుకీ। ప్రశ్నవర్ణాంకమాత్రాంక వర్గమాత్రాంకమాత్ర్వకా॥ ప్రశ్నవర్ణాంకమాత్రాంక సేక్రత్యాగ్నిభిర్భజేత్। ఏకశేషే దినంసోర్బ్స్తా ద్వికేపేష ఋతుః। శేషత్రయేచమాసస్యాత్ శూన్యశేషే తుహాయనం॥ ఏవం యథాతథావాచ్యం విశేషైశ్చనదేశ్చధః। సేద్రృష్టేచయల్లబ్ధ మూలేయోజ్యంచబాగ్నభిః॥ పిథజీర్ణసనాచాచ్యా శేషతుల్యాత్రయూరిభి। లబ్ధమూలేనసంయోజ్యం భజేచ్ఛస్త్రభిర్బుధైః॥ శేషతుల్యాత్రివార స్య శుక్లకృష్ణవిభేదతః। గర్భప్రశ్నేచగర్భిస్యాం కార్యాకార్యవినిశ్చయః॥ శుక్లకృష్ణక్రమేణైవ ద్గణయేన్నరుక్రతః। లబ్ధమూలేనసంయోజ్యాం మష్టిభిర్విభజేత్తథా॥ శేషతుల్యఘటీజ్ఞేయా స్వరభేదవిశారదైః। పక్షాశరేంకభిర్భాగఃమూసేద్రృష్టైర్భిర్భజేత్ వర్గ దృష్టే శరైర్భాగః శేషంపూర్వోక్తమేవచ। ఏవంకాలస్యవిజ్ఞానము కూసమ్యక్ప్రకీర్తితాః॥ శరీషితాయశిష్యాయ జ్ఞేయంవత్సరవాసినే। తేననోకుప్య తేదీవిచాఛ్యా పత్యాయువర్తతే॥

తా॥ ప్రశ్న అవధినిర్ణయించేటందుకు క్షేపకములచేత ఫలాఫలము ల్లు తెలియవలెను అవర్గాదిచక్రాంకము ప్రశ్నమాత్రాంకమునువర్ణ ధృవాంకములు ఏకముగా కలిపి నాలిగింట భాగించగా శేషం నకటి కయితేవకరోజు, రెండుపక్షము, మూడుమ్మాసము, నాలుగుసంవత్సరము

అని తెలియవలెను యుగాదిదినములు నిష్కర్షగా తెలియుటకై వర్షాంశ మూర్తాన్ని శక చక్రాంకము నకరాశి నాల్గింట భాగించిన లబ్ధమును మూలరాశిలో కల్పి దానిని నూటభాగించగా మిగిలిన శేషమును సంవత్సరము గ తెలిసేది, లబ్ధమును మూలరాశిలో కల్పి ఆ మూలరాశి పన్నెండింట భాగించగా శేష మాసములు, లబ్ధము మూలరాశిలో కలిపి ముప్పదింట భాగించగా శేష తిథులు, శేషము పదిహేనింట భాగించగా శేషము శుక్లకృష్ణపక్షములు శేషము ముప్పదింట భాగించిన లబ్ధము మూలరాశిలో కలిపి యేడింట భాగించగా శేషం వారములు శుక్లపక్షము పంగుగురు వారము మొదలు కృష్ణపక్షము న శుక్రవారము మొదలు అని తెలియవలెను, యేడింట భాగించిన లబ్ధము మూలరాశిలో కలిపి అరువదింట భాగించగా శేష ఘడియలు. పుత్రప్రశ్న [దేవకేరళమత ప్రకారం.]

శ్లో॥ నఖధృవాంగగర్భ శినామధేయా తిథ్యుక్త యుక్తం శిరసంయుతంచ। మునిప్రయుక్తం నవభాగ శేషం సుమేకుమారీ విష మేకుమారం॥

పంచభూతస్వరూపనష్టద్రవ్యచింత.

శ్లో॥ తిథివారాంచనక్షత్రం లగ్న ధృవకమిశ్రితం। పంచభిహార తేభాగం నష్టద్రవ్యం విచింతయేత్॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రలగ్న ధృవకములను కలుపుకొని అయిదింట భాగించగా శేషము.

శ్లో॥ పృథివ్యాం నష్టం తద్రవ్యం జలేతుజలసంస్థితం। స్తేజోమనుష్యహస్తేను వాయుశ్చైవ గృహాంతరే॥ ఆకాశేచోర్ధ్వతో ద్రవ్యం నష్టద్రవ్యం ప్రదర్శయేత్॥

తా॥ ఒకటిమిగిలిన భూమితత్వము నష్టద్రవ్యముభూమియందున్నది రెండు జలతత్వము జలమందున్నది, మూడు తేజోతత్వము మనుష్యుల హస్తములో నున్నది నాలుగు వాయుతత్వము గృహములోపల నున్నది అయిదు ఆకాశతత్వము పైన నున్నదని తెలిసేది.

నష్టద్రవ్యస్వరూపప్రశ్న.

శ్లో॥ అవర్గం వర్తులంప్రోక్తం దీర్ఘంచైవ కవర్గకం। చవర్గంచత్రికోణంచ ఖడ్గాకృతిటవర్గకం। చక్రాకృతితవర్గంచ నాగాకృతిపవర్గకం। యవర్గంచచతుష్కోణం బహుకోణంశవర్గకం॥

తా॥ అ,క,చ,ట,త,ప,య,శ, వర్గములు చేయుకాలమున మొదటిఅక్షరము అవర్గమైయుంటె నష్టవస్తువర్తులాకారము, కవర్గము పొడుగు ఆకారము చవర్గము త్రికోణాకారము, టవర్గము ఖడ్గాకారము తవర్గము చక్రాకారము పవర్గము సర్పాకారము యవర్గము చతుష్కోణాకారముశవర్గముగాక బహుకోణాకారము. [తాంబూలప్రశ్న.]

శ్లో॥ పూగీపర్ణద్వయోస్సంఖ్యా పంచఘ్నారసభాజితా। లాభాలాభౌసుఖందుఃఖం జీవితంమరణంధ్రువం॥

తా॥ తమలపాకులు వక్కలులెక్కచేసి అయిదింటగుణించి ఆరింటభాగించగా వకటిలాభము, రెండు అలాభము, మూడుసుఖము, నాలుగుదుఃఖము, అయిదుజీవితము, ఆరుమరణము, ఈప్రకారముగా కార్యానుకూల ప్రతికూలములు తెలిసేది. [కార్యాసిధ్యాసిద్ధ్యప్రశ్న.]

శ్లో॥ సంఖ్యాప్రశ్నాక్షరాణాం దినతిథిభయుతైకా దశఘ్నార్కభక్తా। శేషత్వేకాష్టకదశశిలేచాచకార్యస్యభంగః। పట్పంచాబ్ధౌభవతి ఫలితం కార్యజాతంచిరాయుక్తే మాయూన్యేష్వధికశుభదంక్షిప్రసాఖ్యంత్వవిఘ్నాత్॥

తా॥ కార్యసిద్ధిప్రశ్నకు ప్రశ్నాక్షరములను తిథివారనక్షత్రములనుచేర్చి పదకొండుతోగుణించి పన్నెండింట భాగించగా శేషము ౧,౮,౧౦,౧౧ కార్యముచెడును. ౪-౬ గ ఆలస్యముతోకూడివచ్చును ౨-3-2 ౯-౦ శీఘ్రముగా కార్యసిద్ధికలుగును.

ప్రశ్నోపయోగఅంధాదినక్షత్రములు.

శ్లో॥ అంధకంతదనుమందలోచనం మధ్యలోచనమతస్సులోచనం।

రోహిణీప్రభృతిభంచతుష్టయం సాభిజిచ్ఛ్రగణయేత్పునఃపునః॥

తా॥ అంధనక్షత్రములు మందలోచన మధ్యలోచన నక్షత్రములు రోహిణి మొదలు కృత్తికవరకు అభిజిత్తుతోకూడ వరుసక్రమముగ రోహిణి అంధనక్షత్రము మృగశిర మందలోచనము ఆర్ద్ర మధ్యలోచనము పునర్వసు సులోచనములని యీనాలుగు నక్షత్రముల వరుసను క్రమముగ [illegible]సేన.

నష్టవస్తుపరిజ్ఞానం.

శ్లో॥ అంధకేలభతేశీఘ్రం మందకేచదినత్రయాత్। మధ్యకేచచతుష్షష్ఠి నప్రాప్నోతిసులోచనే॥

తా॥ నష్టవస్తువ యెప్పుడుకనపడేది అంధనక్షత్రమునైతే అతిత్వరగా కనుపించును, మందలోచనము మూడుదినములలోగాను, మధ్యలోచనము అరువైనాలుగుదినములలోగాను, సులోచనమైతే కనుపించదని తెలియతగ్గది.

దిక్ జ్ఞానం.

శ్లో॥ అంధకేపూర్వతోవస్తు మందకేదక్షిణేతథా। పశ్చిమేమధ్యనేత్రేచ ఉత్తరేచసులోచనే॥

తా॥ నష్టవస్తువుయేదిక్కున తెలిసేక్రమము అంధనక్షత్రము తూర్పుదిక్కునను మందలోచనమైతే దక్షిణమున, మధ్యలోచనము పశ్చిమమున, సులోచనము ఉత్తరమున అని తెలియవలెను.

గతవస్తులాభాలాభజ్ఞానం [ప్రకారాంతరే.]

శ్లో॥ అంధేసద్యఃప్రాప్యతే నష్టవస్తుకష్టాత్ప్రాప్య మందనేత్రేచతద్వత్। దూరాత్ శ్రావ్యంమధ్యనేత్రేనలభ్యంనశ్రోతవ్యంనైవలభ్యంసునేత్రే॥

తా॥ నష్టవస్తులాభాలాభమును తెలియువిధము అంధనక్షత్రమైతే శీఘ్రముగాదొరుకును మందలోచనము కష్టముగాదొరుకును మధ్యలోచనము బహుదూరమందున్నది దొరకదు సులోచనము వినడము దొరకడము లేదు.

నక్షత్రరీత్యాగతవస్తుపరిజ్ఞానం.

శ్లో॥ మఘాదిఅర్యమాద్యంతం సమీపేవస్తుదృశ్యతే। హస్తాదివస్తు

ర్యంతంయస్య హాస్తేచదృశ్చతే॥ శతతారాద్వయాంతంతు స్వగృహే వస్తువృశ్యతే । అగ్న్యాదిసర్ప పర్యంతందృష్టదూరంగంతథా॥

తా॥ నక్షత్రమునుబట్టి గతవస్తుస్థానమును తెలిసేది మఘానక్షత్రము మొదలు ఉత్తరానక్షత్రమువరకు సీనక్షత్రములలో ప్రశ్న చేస్తే సమీపములో వస్తువకనుపడుతుంది, హస్త ... ని ధనిష్ఠపర్యంతము పరులహస్తములో చూడబడుతుంది ... శివరకు స్వగృహంలో వస్తువకనుపడును, కృత్తికమొదలు ఆశ్లేషపర్యంతము బహుదూరములోనుండును, వస్తుదర్శనము కాదు.

గతవస్తుస్థానజ్ఞానమాహ.

శ్లో॥ తిథివారంచనక్షత్రం ప్రహరేణసమన్వితం । దిక్సంఖ్యయా హతంచైవ సప్తభిర్విభజేత్పునః॥ ఏకేనభూతలేద్రవ్యం ద్వయంచేద్భాండసంయుతం । తృతీయెజలమధ్యస్థం అంతరిక్షేచతుర్థకే ॥ తుషస్థం పంచమేతుస్యా వష్ఠేగోమయమధ్యగం । సప్తమేభస్మమధ్యస్థ మిత్యేతత్ప్రశ్నలక్షణం॥

తా॥ తిథివారనక్షత్రయామములనుకలిపి పదింటగుణించి యేడింట భాగించగా శేషం వకటి గతవస్తువ భూమియందున్నది, రెండు భాండమందున్నది, మూడునీళ్ళలోనున్నది నాలుగుపయినవున్నది అయిదుగడ్డిలోనున్నది, ఆరుపేడలోనున్నది యేడుబూడిదెయొక్క మధ్యనున్నదిఅని యెరుంగునది.

నరాంగస్థితప్రశ్న.

దైవజ్ఞుడునరాకారము లిఖించి శిరంబున మేషము, ముఖంబున వృషభము,గళంబునమిథునము, నాభినకర్కటము,వక్షంబున సింహము, ఉదరంబున కన్య,భుజంబులతుల, గృహ్యంబునవృశ్చికం, ఊరువులధనుస్సు,జానువుల మకరము,జంఘులకుంభము,పాదంబులమీనము, విన్యాసంబుగాలిఖించి ప్రశ్న చేయు నవసరమున యీఅవయవములలో దేనిస్పృశించునోదానిలగ్నమును తెలిసి మనోగతచింతను చెప్పేది.

ముద్విపావచింత, వృషభము చతుష్పాదచింత, మిధునము, గర్భచింత కర్కాటకము వ్యవహారచింత, సింహముకార్యచింత, కన్యపరాంగనా చింత, తుల ధాతుచింత, వృశ్చికము రోగచింత, ధనుస్సు తీర్థయాత్ర చింత, మకరం కలహచింత, కుంభము పూజ్యస్థానచింత, మీనము నిర్గమనచింత.

[illegible] నష్టప్రశ్నవిషయం.

తా॥ ప్ర[illegible] అక్షరముల నెంచి యెనిమిదికలిపి తొమ్మిదింటభాగించగా శేషము రవ్యాదిగ్రహముల నేకాదిసంఖ్యచె తెలిసి కొనిరవ్యాంగారకుల ఇతె నష్టద్రవ్యము దూరస్తంబై యున్నది చంద్రబుధులుసమీపమందున్నది, గురుశుక్రులు శీఘ్రముగావచ్చును శనిరాహుకేతువులు దృష్టిగోచరముకాదని తెలియవలెను.

పురుషాంగస్ఫురణప్రశ్న.

శ్లో॥ అంగస్పందదక్షిణేభాగే ప్రశస్తస్స్ఫురణంభవేత్ । అప్రశస్తం తథావామే పృష్ఠస్యహృదయస్యచ ॥

తా॥ కుడిభాగమున అంగస్ఫురణఅయిన శుభము యడమభాగమందు స్ఫురణఅయితె అశుభము, ఉభయపార్శ్వములయందు పృష్ఠహృదయములుకూడదు.

శ్లో॥ పృథ్వీలాభభవేన్మూర్ధ్ని లలాటెరవినందన। స్థానంవివృద్ధిమాయాంతి భ్రూనస్సోః ప్రియసంగమః ॥ భృత్యలబ్ధిశ్చాక్షిదేశే కృపాస్తధనాగమః । ఉత్కంఠోపగమామధ్యే దృష్టంరాజస్విచక్షుషౌః॥ దృగ్బంధనేసంగరేచ జయశీఘ్రమనాప్నుయాత్ । యోషిల్లాభోపాంగదేశే శ్రవణాంతెపిప్రియశ్రుతిః॥ నాసికాయాంప్రీతిసౌఖ్యం ప్రియప్తిరధరోష్ఠయోః । కంఠేతుభోగలాభస్య ద్భోగవృద్ధిరదంశయోః ॥ సుహృత్స్నేహశ్చబాహుభ్యాం హస్తేచైవధనాగమః । పృష్ఠెపరాజయోయుద్ధెజయోవక్షస్థలే భవేత్॥ కుక్షిభ్యాంప్రీతిరుద్దిష్టాస్త్రీయాఃప్రజననంభగె। స్థానభ్రంశోనాభిదేశే అంత్రేచైవధనాగమః ॥ జానుస్పందాపరిస్పందా

ఖలవిద్భి ర్భవేన్నృపః। ఏకదేశోధ వేత్తా స్వామిజంగాభ్యాంరవినల్దదన॥ ఉత్త మస్థానమాన్యైతిపద్భ్యాం ప్రస్ఫురణోన్నృపః లాభంచాన్యగమనంభవే కాన్పందత లేన్నృప॥

తా॥ మస్తకస్ఫురణ భూలాభము, లలాటము స్థానవృద్ధి, భ్రూమధ్యమందు నేత్రమధ్యమందు మిత్రభేదము, నేత్రపాలములయందు ధనప్రాప్తి, సంగ్రామజయము, నేత్రాంతమ ... శుభము, కర్ణములందు ప్రియవార్త, నాసికమందు సుఖము, సంతోషము, అధరోష్ఠమందు ప్రియప్రాప్తి, కంఠముస్కంధములయందు లాభము, భోగము, బాహువులందు మిత్రప్రాప్తి, హస్తములందు ధనాదాయము, పృష్ఠమందు రాజయుద్ధజయము, వక్షము కడుపు జయము, సంతోషము భగమందు స్త్రీసంతానము, లింగమందు స్త్రీప్రాప్తిస్థానభ్రష్టము, అండములందు ధనాలాభము, జానుజంఘలయందు సంధులయందు బలాతిశయము, గ్రామదేశాధిపత్యము, ఉత్తమస్థానము, హానికలుగును, పాదములందు, గమనము, ఇవిఅవయవస్ఫురణనుబట్టి పురుషులకు చెప్పందగును యెడమ పార్శ్వము విపరీతఫలము నిచ్చుననుట.

స్త్రీయంగస్ఫురణప్రశ్న.

శ్లో॥ లాంఛనేపిటకాంచైవ జ్ఞేయంస్ఫురణవత్తధా । విపర్యయేన విహితః సర్వ స్త్రీణాంవిపర్యయః ॥ దక్షిణేపిప్రశస్తాంగ ప్రశస్తంసాద్వ్యా శేషతః॥

తా॥ స్త్రీలవిషయమై అంగస్ఫురణప్రశ్న, యెడమపార్శ్వము శుభము, కుడిపార్శ్వము అశుభము, అన్నియు పూర్వము పురుషునికి చెప్పినదానికి వ్యత్యయముగా తెలిసేది. [నేత్రస్ఫురణప్రశ్న.]

శ్లో॥ నేత్రస్యోర్ధ్వంహారతిసకలం మానసందుఃఖజాలం। నేత్రోపాంతెదిశతిధనం నాసికాంతేచమృత్యుః ॥ నిద్రస్యాధస్ఫురణమసకృత్సంగారెభంగహేతుః । వామేష్వైతత్ఫలమవిఫలం దక్షిణేష్వైపరీత్యం॥

తా॥ నేత్రములకు పూర్వభాగమున స్ఫురణ అయితే సమస్త దుఃఖములు నశించి మనస్సు ఆనందయోగమై యుండును, నేత్రములకు పార్శ్వములందు ధనము కలుగును, నాసికాంతములందు మృత్యువు కలుగును, నేత్రములకు అధోభాగమునందు యుద్ధమందు భంగకారణము, వామ నేత్రమునందు యిట్లు కుడి నేత్రమునందు కర్తవ్యముగాను తెలిసేది.

సత్వరజస్తమోగుణ [illegible] కార్యాకార్యప్రశ్న.

శ్లో॥ తిథి ప్రహారసంయుక్త తారకావారమిశ్రితా । అగ్నిభిస్తు హరేద్భాగం శేషం సత్వరజస్తమః ॥ సిద్ధిస్తాత్కాలికే సత్వే రజసాతు విలంబనం । తమసా నిష్ఫలం కార్యం జ్ఞాతవ్యం సర్వదా బుధైః ॥

తా॥ తిథి యామ నక్షత్రములను కలిపి మూడింట భాగించిన శేషం ఒకటి సత్వగుణము శీఘ్రముగా కార్యసిద్ధి రెండు రజోగుణము కార్య వ్యవధానము, మూడు తమోగుణము కార్యభంగము.

ఛాయాప్రశ్న.

శ్లో॥ ఆత్మచ్ఛాయా మాత్రిగుణితా త్రయోదశ సమన్వితా । వసుభిశ్చ హరేద్భాగం శేషం చైవ శుభాశుభం ॥ లాభశ్చైవ త్రికే సిద్ధి వృద్ధిః పంచమ సప్తకే । ద్వయోర్హానిశ్చతుశ్శోకం షష్టాష్టే మరణం ధ్రువం ॥

తా॥ పృచ్ఛకుని ఛాయను మూడింట గుణించి పదమూడు కలిపి యెనిమిదింట భాగించగా శేషము ఒకటి లాభము, మూడు సిద్ధి, అయిదు యేడు వృద్ధియు, రెండు హానియు కలుగును. నాలుగు శోకము, ఆరు యెనిమిది మరణము కలుగును. ఈ ప్రకారము ఛాయాప్రశ్న తెలిసేది.

ముష్టిచింతాప్రశ్న.

శ్లో॥ తిథిప్రహారసంయుక్తా తారకా నవమిశ్రితా । నవభిస్తు హరేద్భాగం శేషాంకే వర్ణమాదిశేత్ ॥

తా॥ చేతులోనున్న వస్తువర్ణమును చెప్పేటందుకు తిథి యామ నక్షత్రములను కలిపి తొమ్మిది కలిపి తొమ్మిదింట భాగించగా శేషం ఒకటి

తామ్రవర్ణము రెండవది ధూమ్రవర్ణము మూడు శ్వేతరక్తవర్ణము నాలుగు హరితవర్ణము అయిదు బంగారువర్ణము, ఆరు మాల్యవర్ణము ఏడు శ్యామలవర్ణము ఎనిమిది రక్తపీతవర్ణము తొమ్మిది శ్వేతనీలరక్తవర్ణము ఇట్లు తెలిసేది.

రాశిప్రకారప్రశ్న ప్రకారాంతరం.

మేష కర్క తుల మకరములు బాహ్యములు వృషభ సింహ వృశ్చిక కుంభములు ద్వారములు, మిథు ... ను మీనములు గర్భములు, వీటిచేరింగి పృచ్ఛకుండడిగిన లగ్నమును ... ఉంచి ఆలగ్నము గర్భద్వారంబులైతే కుడిహస్తమున వస్తుప్రదర్శనియు బాహ్యంబులైతే యెడమహస్తమున వస్తుప్రదర్శనియు చెప్పగి మేషము రక్తవర్ణము, వృషభము ధవళవర్ణము, మిథునము పీతవర్ణము, కర్కటము పాటలవర్ణము, సింహము పింగళవర్ణము, కన్య పీతవర్ణము, తుల పాండురవర్ణము వృశ్చికం రక్తవర్ణము, ధనుస్సు శ్యామలవర్ణము మకర నీలవర్ణము కుంభశబళవర్ణము మీనం పీతవర్ణము రవి రక్తచ్ఛాయ చంద్రుడు శ్వేతచ్ఛాయ కుజుడు పగడపుచ్ఛాయ బుధుడు పసరుచ్ఛాయ, గురుస్వర్ణచ్ఛాయ శుక్రుడు వజ్రచ్ఛాయ శనినీలచ్ఛాయ రాహు గోమేధికచ్ఛాయ కేతువైడూర్యచ్ఛాయ యీప్రకారం తెలియతగ్గది.

పాదచ్ఛాయాఘటికానిర్ణయం.

శ్లో॥ యావత్యశ్చరణప్రభాః ప్రతిదినం మేషాదిషట్సుక్రమాద్వ్యాజ్యాక్షి శైలచనతులాదిషట్సుజలధిత్రిద్వ్యేకతూ రామాబ్దయః। ఆద్యైకృత్యదినప్రమాణఘటికాస్స్నాస్తానాహతానాడికా। స్తావత్యః పరిపూర్వయోం త్రితగతాయతస్తాస్స సంఖ్యాభిధాః॥

తా॥ తననీడ తనఅడుగులచే కొల్చి అడుగులతో మేష కన్యతుల మీనమాసములందు నాలుగును వృష సింహవృశ్చిక కుంభమాసములందు మూడును మిథునకర్కట ధనుర్మకరమాసములందు రెండును జేర్చి అహఃప్రమాణఘటికలరెండు భాగములుచేసి, యందొకభాగ

ములు యేటింటగుణించి పూర్వోక్తంబగునధికసంఖ్యలతో చేర్చిన పాత చ్ఛాయల సంఖ్యచే భాగించగా నేర్పడినన్ని గడియలపొద్దు మధ్యాహ్నమునకు యెక్కినదనియు అనంతరమైతే వున్నదనియు తెలియవలెను. వీనిలో బహురహస్యముగల ప్ర 2 కూర్పునందుచేర్చెదను

రాత్రిఘటికానిర్ణయం.

శ్లో॥ న్యా[illegible]ద్విసటీచేద్యాన్వంతి మధ్యాహ్నభానైర్యకైక స్వాత్ నా[illegible]ద్వయమిదం చోర్ధ్వాంఘ్రియు క్రమాత్। లగ్నానామ పిమట్కమేనయితం సూర్యోద హద్యాలయా। పూర్వస్యాస్తమయా దిచేన్నిశీతభాలగ్నాది పట్క్రమాత్॥

తా॥ ప్రతిదినము సూర్యుడున్న నక్షత్రము మొదలు ఉచ్చనక్షత్రమువరకు గణనచేసి అందుయేమనక్షత్రములను మొదలువిడిచి తక్కిన నక్షత్రములను రెండేసిగడియల చొప్పుననున్ను సూర్యుడు తానున్న నక్షత్రము నందెన్నవపాదమందుండునో ఆపాద మొదలు తక్కినపాదములలో నొక్కొకపాదమునకు అరగడియ చొప్పుననున్ను గణనచేయగా నేర్పడిన మొత్తమప్పటికి గతించిన గడియలనియు సూర్యుడున్న రాసి మొదలు సూర్యాస్తమయమువరకు ఆయురాసులన్నియు అస్తమయము మొదలు సూర్యోదయమువరకు ఆయురాసులనీ తెలిసేది.

అయిమపద్యములచేహస్తమునందుండు వస్తువనువివరముగచెప్పేది.

ముష్టి ప్రశ్న.

ఉ॥ బంగరు వెండియున్ చెనుముకభస్మము బెల్లము పేడశుక్కమున్
చంగటనున్న చిప్పయును చారుప్రవాళముగోరు రాగియున్ గంగయు
రాసిచర్మమును గడ్డలురత్నము యీబజారులో పొంగుచునున్న వస్తువ
నబద్ధములాడక పల్కుచుండుమా॥

ఉ॥ పత్తియు పేడయున్ కసవు రాగి ప్రవాళము వెండిచిప్పయున్ హ
త్తుగ కర్పూరంబవలఆకుయు గడ్డయు గోరు ధాన్యమున్ యిత్తడిచర్మమున్న

ముడు యిత్తడిలో హాముపుష్పభస్మమున్ హస్తమునందునున్న యది యస్పృశ్యమాడక ఘల్కుచుండుమా॥

ఉ॥ రాగియులో హామున్ పాముకదంతము వత్తియు గడ్డయు వెం డ్రుకల్ బాగుగ వెండికర్పూరము ఫలమును అనుచున్నాకులన్ దోగ్గ గనిష్ఠచర్మముడు దధ్యముచిప్పయు మృత్తికాదిగానేగల వస్తుసంగతిసను విచ్చారమునస్పృశమాడకుండుమా॥

చ॥ కనకమస్తునక్కయున్ యమునకత్తియు బుంగ సుపక్వ మున్ రస్మికరపుష్పచర్మముస్ము రాగియులో హాము నెయ్యి వెంట్రుకల్ మిళిమిగకర్పురంబనల మేదిని బెల్లముచిప్పజీవమున్ పొసగుచునున్న వ్యనబద్ధములాడక ఘల్కుచుండుమా॥

చ॥ యముకయుప్రవ్వాధాన్యమును యేప్పడపువ్వుకునెయ్యి వెంట్ర కల్ క్రమముగ వెండిచిప్పయును కర్పూరమున్ పొగడంపు బూడిదెన్ నీనలహి బెల్లరత్నమును పుష్పనువత్తియునున్నరాయిని నీమునుదప్ప కుండ మదినిందులనున్నవెరం ...మా॥

ఇందుకుగుర్తులు.

సీ॥ బంపురాకయును స్తోత్రంయోకోత్తరన్పృద్ధి,

బంగారు అన్నము పరగికఖంబులు ఫలములు జలములు పత్రి ములు గడ్డలు జీవంబు కాష్టంబు తృణములు గోమయంబును పక్క మస్తు రాగి లోహంబు చర్మంబు లవణంబు శిలయును ధాన్యము ప్ర వాళంబు ధరరత్నములేస్తు ముత్యకార్పాశంబును మంచిరజితంబు ఘృ తమును గళమునును గుర్తు పుష్ప భస్మ లోమ హస్తిబాగుకర్పుర రమ్య ముగనేర్పరించితిన్

యీప్రకారము గణితము చూచుకునేది [౧-౨-౩-౪-౫

[౧-౨-౪-౮-౧౬

వాక్యప్రశ్నసారము.

మొదలు చెప్పిన అయిదుపద్యములలోను లేసినవస్తువ యీ అయిదు పద్యములలోనుండును.

పునఃఅయిదుపద్యములచే హస్తగతవస్తుప్రశ్న

ఉ॥ కుంకుమ కేసరగంధమును కాంచుక లక్కయు పట్టుసూదియున్ పెంకుయుపుర్రె [illegible] పసుపును చక్కెర బహుతరంబుగా బంకయు సున్నమిత్తి [illegible] యీపదారులో బొంకము లేక చెప్పుడిక పట్టినవస్తు [illegible]గియున్నదా॥

ఉ॥ నారయు సత్తు కాకితము సౌషధగంధము పట్టుసహితమున్। చూర్ణము జాజి బంకయును చక్కెరసున్నము విత్తళాదిగా పుండ్రముగాజు యున్ యినుము పేనయు నెల్లను యీపదారు నిర్ణయమైనవస్తువయు మేదినబద్ధములాడకుబల్కుచుండుమా॥

ఉ॥ యాలకజాజకాయలును యిత్తడియినుము సత్తుసున్నమున్ తైలము పట్టుసూదియును తగరము కంచును కాకితంబునున్ బలపము పెంకును చక్కెరయు కాగుగి విత్తులు యీపదారులోనున్న గతవస్తువుండిన నబద్ధములాడక బల్కుచుండుమా॥

చ। ఇనుమును సత్తు బంకయును నేలకుతగరము నెల్లిగంధమున్ మైనములక్క పెంకులును మంచిది పట్టుపసుపు సున్నమున్ చూర్ణ లవంగమన్నుయును చూడగ బల్పము యీపదారులో మెలగుచునున్న వస్తువయు నేర్పడయున్న దెరుంగ బల్కుమా॥

ఉ॥ బంకయు లక్క నారయును పట్టును కాటుక సత్తు సూదియును పెంకును జాజి యాలకులు పుండ్రము చూర్ణము చక్కెరాదిగా యింకలవంగ కంచుజరియున్నది చూడు యీపదారులో బొంకము లేక చెప్పుడిక పట్టిన వస్తువ పట్టియున్నదా॥

సీ॥ కుంకుమంబును గాజు కొమరప్ప పేనయు విత్తులు తైలంబు విశదముగను కాకితము విత్తళికము కొంటిమైనంబు పసుపు నౌషధగంధ పరగు

శాస్త్రప్రశ్నసారము

ముందు నగరంబు బలపంబు తగినట్టియుసుమును సున్నంబు పసియున్న మూడ కాటుక వార్థయు కాంతిచేఁ బంగ్రబు కొంచి సున్నపియు గాఁగలిగి యుండుచక్కెరలవంగ బహువిధలక్కనూడ చూర్ణ ము యుబాలకు సూటిగాను పెంకుసత్తునుపట్టునుపేర్మితోడన్.

ఇది కేరళాంతర్గతముగాన గురు ముఖము తెలిసి కొనవలెను.

ఫలపుష్పముల ప్రశ్న.

కదళీఫలం	౯	మల్లికాపుష్పం	౧౧
జంబూఫలం	౮	మాలతీపుష్పం	౧౨
ద్రాక్షాఫలం	౬	జాజీపుష్పం	౧౩
ఖర్జురఫలం	౪	మందార పు॥	౧౪
రససాలఫలం	౫	పున్నాగ పు॥	౧౫
నారికేళఫలం	౩	కరవీర పు॥	౧౬
కంటకఫలం	౨	సంద్యావర్తపు॥	౧౭
జంబీరఫలం	౧	పాటలీ పు॥	౧౮

రాజసభాయాం చమత్కార ప్రదర్శనార్థం మనోభీష్ట పుష్పఫలజ్ఞానాంకపిన్యాసః క్రియతే॥ సకలజనానాం స్త్రీపురుష సహోదరసంఖ్యా పరిజ్ఞానోపాయోనమోరాజ్ఞేన నిశ్చయతే॥ మాతాపితా సుహర్యుక్తో ద్విగుణో రూపసంయుత। పంచఘ్నా వనితాయుక్తో దశఘ్నోమృత బాలకైః॥

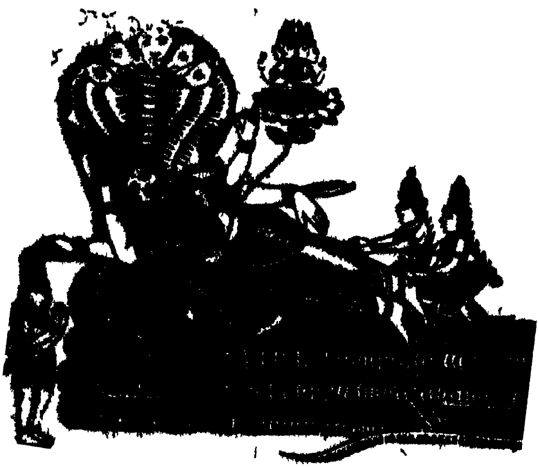
వర్షప్రశ్న.

శ్లో॥ తిథింవారంచనక్షత్రం లగ్నంవహ్నిహిమిశ్రితం పంచభిస్తుహరేద్భాగం శేషేవినిర్దిశేత్॥ ఫలంతు॥ పృథివ్యాంతుస్థిరంజ్ఞేయమప్పునశ్శోభమిష్టనలభ్యతే। తేజసివృష్టిరగ్నేయవాయూ వర్షంవినిర్దిశేదితి॥

...శకునాక్షరఫలము [illegible]

అ	సుఖప్రాప్తిః
ఆ	సర్వకార్యసిద్ధిః [illegible]
ఇ	శోక [illegible]
ఈ	[illegible] సుఖ [illegible] నాశః
ఉ	ద్రవ్యలాభః కార్య [illegible]
ఊ	[illegible]
ఋ	[illegible]
ౠ	సుపర [illegible]
ఌ	వ్యా [illegible]
ౡ	మిత్రలాభః ఆనందః
ఏ	వ్యాధి కార్య [illegible]
ఏ	సర్వార్థసుఖప్రాప్తి
ఐ	బంధువిరోధః [illegible]
ఒ	దుఃఖశోకః నాశః కార్య [illegible]
ఓ	కార్యనాశ [illegible]
అం	దుఃఖశోకః
అః	పశుభయం భవిష్యతి
క	రాజ్యమానలాభః
ఖ	ధనక్షయం రోగవృద్ధిః
గ	కార్యసిద్ధిః మిత్రప్రీతిః
ఘ	కార్యసిద్ధి పుత్రసంతానం
ఙ	కార్యనాశః క్లేశః
చ	రాజమానవృద్ధిః
ఛ	కార్యసిద్ధిః
జ	హానిః కార్యనాశః
ఝ	పశులాభః
ఞ	
ట	లాభః
ఠ	సర్వసిద్ధిర్భవతి
డ	శోకవృద్ధిః
ఢ	వ్యర్థవ్యాధిసంతాపః
ణ	సకలవిద్యాద్రవ్యలాభః
త	జలాయులాభః
థ	కార్య [illegible]
ద	ధనలాభః సుఖప్రాప్తిః
ధ	ధనప్రాప్తి సుఖప్రాప్తిః
న	లాభః [illegible] ప్రాప్తిః
ప	ధనవ్యయః కష్టం
ఫ	ధనలాభః
బ	ధననాశ శోకః
భ	సుఖపుత్రలాభః
మ	కీర్తినాశః
య	ధనధాన్యప్రాప్తిః
ర	విరోధహానిః
ల	ధనాగమరోగప్రాప్తిః
వ	ధనతుష్టయోరిష్టం
శ	అర్థాగమః
ష	చింతా కార్యనాశః
స	ధాన్యాగమధనప్రాప్తిః
హ	ధనప్రాప్తిః
క్ష	సర్వసిద్ధిలాభః
ం	ఫలాభావః

...మాత్రా గ్రంథశ్చాయం సమాప్తః

10810